

‘Ο Θεός εἶπε Θεός και καταπῶς πλάθει τὸν ἄνθρωπο ἔτσι και τὸν ὀδηγᾷ. Εἶναι τὸ φυσικὸ τέτιο, ὅπως εἶπε κι’ ἡ μάνα μου. Μονάχα ποῦ θ’ ἀργήσουμε —μπορεῖ και ποτὲ— νὰ ἰδοῦμε τὸν ἄρρωστο νᾶρθει στὰ συγκαλά του και νὰ τραβήξει ἀλλὰ καιρο τὸ ἔθνος στὸ δρόμο του με τὴν ὀρμὴ και τὴ φρονιμάδα ποῦ τοῦ πρέπει.

Ο ΠΟΡΤΙΕΡΗΣ.

ΕΝΘΥΜΗΣΗ

Μεσ τὴν καρδιά μου μιὰ γωνιά τὸ παλαιὸ σπιτάκι,
Μὰ ἐρημικὸ· οἱ ἄνθρωποι του νὰ λείπουν κάπου πρέπει·
‘Ὁξω βοή· ἀκούω φωνές στὸ πατωτὸ σοκάκι
Γειτόνοι νᾶν; γειτόνισσες; ἢ μαγικοί διαβάτες
Περνοῦνε; ποιὸς τοὺς βλέπει!

‘Ὁρα πολλὴν ἀκαρτερῶ και μ’ ἔχουνε κλεισμένα
Και τὸ σπιτάκι ἀγκάλιασεν ἡ νύχτα ἢ μαύρη λάμια·
Φοβάμαι, τί ὄλο με θωροῦν μέσα βαθιά ἀπ’ τὰ τζάμια
Αὐὸ μάτια ξαναμμένα!

ΦΩΤΗΣ ΠΕΤΡΑΔΗΣ.

1904.

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ

(‘Αγρίνιον τῆς Τριχωνίας)

Ἦντασαν μιὰ φαρὰ δυὸ ἀδερφοὶ τσοπαναραῖοι·
ἐκεῖ ποῦ διάβαιναν τὰ πράτα ἀπὸ ἕνα μέρος, μιὰ
κίσσα ἀπὸ πίσω ἐβέλαξε σὰν πρόβατα. «Σύρε, βρε
‘Αντώνη, λείει ὁ ἕνας ἀδερφός τοῦ ἄλλου, νὰ φέρῃς
τὸ πρόβατο, ποῦ ἔμεινε πίσω. — ‘Ὁχι, δὲν ἦτανε πρό-
βατο, λείει ὁ ἄλλος. — ‘Ὁχι, πρόβατο ἦτανε. — ‘Ὁχι,
κίσσα.» Ἦρθαν στὰ λόγια και τραύηξε ὁ ἕνας ἀδερ-
φός τὸ μαχαίρι και ἔσφαξε τὸν ‘Αντώνη. Ἐγύρισε
ὕστερα νὰ πάρῃ τὸ ἀρνὶ και δὲν ἦρε τίποτε, ἀλλὰ
τότε πέταξε ἡ κίσσα ἀπὸ τὸ κλάρι και κατάλαβε
ἐκεῖνος τί κακὸ ἔκαμε. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ μοιρολογᾷ
τὸν ἀδερφό του και παρεκάλεσε τὸν Θεὸ νὰ τὸν κάμῃ
πουλί, νὰ μοιρολογᾷ πάντα. ‘Ο Θεός τὸν ἀκούσε
και ἀπὸ τότε φωνάζει ὄλο. ‘Αντώνη! ‘Αντώνη!

Κρέων (φοβισμένος)

Τί τρεχεῖ; ξέρεις πῶς ἐγὼ τὸ στόμα σου τὸ τρέμω.
Τειροσίαι

Τώρα θὰ δῆς, ἀκούγοντας τῆς νέχνης μου σημεῖα.
‘Αμα λοιπὸν ἐκάθισα στὸ μαντικὸ μου θρόνο,
Ἐκεῖ ὅπου κάθε λογῆς ὄρνια ἦταν μαζεμένα,
Γροικῶ μιὰν ἄγνωστη φωνὴ πουλιῶν, ὅπου φωνάζαν
‘Αγριεμένα, δυνατά, κι’ ἀμέσως ἐγὼ νοιώθω
Πῶς ἀλληλοσπαράζονταν με ματωμένα νύχια·
Γιατί κι’ ὁ κρότος τῶν φτερῶν αὐτὸ μούδειχνε βέ-
βαια.

Φοβήθηκα λοιπὸν, κι’ εὐτὺς πᾶνω πυρομαντεία
Πάνω σ’ ὀλόναφτους βωμούς. ‘Ὁμως κι’ ἐδῶ ἡ
φλόγα
Δὲν ἔλαμπε ἀπ’ τὰ θύματα· μὰ τῶν μεριῶν τὸ πᾶ-
χος

‘Ὁποῦ ἔλυωνε σιγὰ σιγὰ, ἐστράγγιζε στὴ στάχτη,
Και κάπνιζε, και σφύριζε· κι’ ἔτσι ἡ χολὴ σκορποῦ-
σαν

Και τὰ μεριά ἐμένανε ἀπὸ τὸ πάχος χῶρια.
‘Απ’ τὸ παιδί λοιπὸν αὐτὸ ἐμάθεινε ἐγὼ τέτοια,
Μιανῆς θυσίας ἀνώφελης κακόφερτα σημάδια.
Σὲ μένα εἶν’ ὀδηγός αὐτός, μὰ ἐγὼ πάλι στοὺς ἄλ-
λους.

ΞΕΝΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

HOFFMAN

Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΗΣ

(συνέχεια)

‘Ιππότη, ἀκόμη μιὰ λέξη, μιὰ μονάχα λέξη!
— ‘Λέγε! τί θέλεις;» εἶπε ὁ ἱππότης κλειδόνον-
τας τὴν κασσετίνα του και κοιτάζοντας τὸ γέρο με
περιφρόνηση. — ‘Ἐχασα ὅ,τι κι ἂν εἶχα στὴ πάγ-
κα σου ὁ Βερτνᾶς· δὲ μ’ ἀπομένει τίποτα, τί-
ποτα... Δὲν ἔχω πλιά ποῦ νὰ σταθῶ, αὔριο θάμαι
στοὺς πέντε δρόμους... οὔτε ψωμί. Ἰππότη μου,
σῶσέ με. Δάνεισέ μου τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ ὅσα μοῦ
κερδίσατε νὰ ξαναρχίσω τὴ δουλειά μου και γλύ-
τωσέ με ἀπὸ αὐτὴ μου τὴν ἀθλιότητα.

— Τί μοῦ λέτε, κυρ-Βερτνᾶς; εἶπε ὁ ἱππότης· και
δὲ ξέρετε πῶς ὁ παγκαδόρος δὲ πρέπει ποτέ του
νὰ ξαναδῖνῃ τὰ κερδισμένα; Αὐτὸ ποῦ μοῦ ζητᾶτε
εἶναι ὀλωσδιόλου ἐναντίο τῶν κανόνων τοῦ χαρτο-
παιγνίου, ποῦ ποτέ μου δὲν παραβαίνω. — ‘Ἐχετε
δίκαιο, ἱππότη, εἶπε πάλι ὁ Βερτνᾶς. Ἡ ἀπαίτησή
μου εἶναι παράλογη, ὑπερβολικὴ. Τὸ δέκατο, ὄχι!
δανείστε μου μόνο τὸ εἰκοστό. — Μὰ σᾶς εἶπα, ἀ-
ποκρίθη ὁ ἱππότης με κάποια στενοχώρια, δὲ θὰ
σᾶς δανείσω τίποτα τὸ τὰ κέρδη μου. — Εἶναι
ἀλήθεια, εἶπε ὁ Βερτνᾶς, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του ὁ
λοένα περισσὸ τρῖνιζε και τὰ βλέμματά του
ἐγίνοντο θολώτα, νὰ εἶναι ἀλήθεια, πῶς σεῖς δὲν ὀ-
φείλετε τίποτε νὰ μοῦ δανείσετε. Κ’ ἐγὼ ἔτσι θά-
κανα. Μὰ δὲν ἦν κάποια ἐλεημοσύνη σ’ ἕνα ζητιάνο:
Δόστε μου ζυπτὸ λουτζία τουλάχιστο ἀπὸ τὰ τόσα
ποῦ ἡ κα^{ἐκα}ρίς τύχη σᾶς ἔδωκε σήμερα. — ‘Ὁχι,
μὰ τὴν ἀλήθεια, ἐφώνηξε ὁ ἱππότης θυμωμένος.
Βλέπω πῶς ξέρετε πολὺ καλά νὰ φορτωνόσαστε τοὺς
ἄλλους. Σᾶς τόπα· μὴ προσμένετε μῆτε ἕκατό,
μῆτε εἰκοσι, μὰ οὔτε ἕνα λουτζι ἀπὸ μένα. Μονάχα
ἂν τόχα χάσει τὸ μυαλό μου μπορούσα νὰ σοῦδινα
τὰ μέσα γιὰ νὰ ξαναρχίσῃς τὸ σιχαμερὸ ἐπάγγελ-
μά σου. Ἡ τύχη σὲ ἔριξε στὴ σκόνη σὰν ἕνα
βλαφτικὸ σκαθάρι και θάταν κακούργημά μου νὰ
σὲ ξανασηκώσω. Πηγαίνετε και τὴν ἐπάθατε ὅπως
σοῦ ἔπρεπε.

‘Ὁ Βερτνᾶς, σκεπάζοντας τὸ πρόσωπό του με
τις δυὸ του ἀπαλάμες, ἀρχισε νὰ ναστενάξῃ κατὰ-

βάθα. ‘Ὁ ἱππότης εἶπε στοὺς ἄνθρώπους του νὰ
φέρουν τὴ κασσετίνα του στάμαξάκι του και με
ἀποφασιστικὴ φωνὴ εἶπε: «Πότε νάχουμε καλὸ ρώ-
τημα, θὰ μοῦ παραδώσετε τὸ σπιτί σας και τὸ
νοικοκυριό σας κυρ-Βερτνᾶς;»

‘Ὁ Βερτνᾶς ἀμέσως, σὰ νᾶλθε στὰ συγκαλά του,
ἀποκρίθη με θαρρετὴ φωνή: «Τώρα· εὐτὺς, ἱππότη·
ὄριστε νὰ πᾶμε στὸ σπιτί. — Ἐξάίρετα! εἶπεν ὁ
ἱππότης· κοπιᾶστε στάμαξί μου νὰ πᾶμε στὸ σπιτί,
ποῦ θάρησετε αὔριο.»

Στὸ δρόμο ὁ Βερτνᾶς και ὁ ἱππότης δὲν ἐξε-
στόμισαν μιὰ λέξη. Σὰν ἔφτασαν στὴν αὐλόθυρα
τοῦ σπιτιοῦ κι’ ἐπάτησαν τὸ δρόμο τοῦ ‘Αγίου-‘Ο-
νωρίου, ὁ Βερτνᾶς ἐτράβηξε τὸ κουδούνι. Μιὰ γριου-
λα ἀνοιξε και ἐφώνηξε βλέποντας τὸ Βερτνᾶ:— Δόξα
νάχῃ ὁ Κύριος! Ἦλθατε τέλος πάντων, ἀφέντη;
‘Ἡ Ἀγγέλα εἶναι μισοπεθαμένη ἀπὸ τὴ στενοχώρια
της γιὰ τοῦ λόγου σας. — Σούτ! εἶπεν ὁ Βερτνᾶς.
‘Ἀμποτε νὰ μὴ ἀκούσε ἡ Ἀγγέλα μου τὸ κουδούνι-
σμα τοῦ καταραμένου κουδουνιοῦ. Πρέπει νὰ μὴ
μάθη τὸν ἐρχομό μου, νὰ μὴ μάθη πῶς βρισκομαι
ἐδῶ.

Και με τὰ λόγια ἐτοῦτα πῆρε τὸ φῶς ἀπὸ τὰ
χέρια τῆς γριᾶς, ποῦ εἶχε ἀπομείνῃ ξερὸ ξύλο ἀπὸ
τὰ ὅσα τῆς εἶπε ὁ ἀφέντης της, κι’ ἐστάθη φέγγον·
τας τοῦ ἱππότη. «Δὲν παραξενεύουμε καθόλου, εἶπε ὁ
Βερτνᾶς· Σεῖς με μισεῖτε, ἱππότη, με περιφρονεῖτε, ἐυ-
χαριστίσαστε καταστρέφοντάς με· μὰ δὲ με γνωρίζε-
τε. Μάθετε λοιπὸν, πῶς ἄλλοτε ἦμον χαρτοπαίχτης
σὰν και τοῦ λόγου σας, ποῦ ἡ τύχη μου, παρόμοια
τῆς ἰδικῆς σας, γιὰ κάμποσο καιρὸ μ’ εὐνόησε· μά-
θετε, πῶς γυρίζοντας τὴν Εὐρώπη, παντοῦ ὅπου ἐ-
στάθηκα, ἡ εὐτυχία δὲ ξεκολλοῦσε ἀπὸ πάνω μου
και τὸ μάλαμα ἔτρεχε ἀφθονο στὴ πάγκα μου, ὅ-
πως στὴ δική σου. Εἶχα γυναίκα ὁμορφὴ και πιστὴ,
μὰ τόσο τὴν παραμελοῦσα, ποῦ ζοῦσε δυστυχισμένη
στὰ πλοῦτή μου. Μιὰ μέρα, στὴ Γένοβα, ὅπου εἶχα
στήσῃ τὸν πάγκο μου, ἔτυχε νᾶλθῃ κάποιος νέος
ἀπὸ τὴ Ρώμη και παιζοντας ἔχασε τὴ σημαντικὴ
του κληρονομιά στὸ τζόγο μου. Ἀπαράλλαχτα κι’
ἐκεῖνος, ὅπως ἐγὼ σήμερα, με δάκρυα με θερμοπα-
ρακαλοῦσε νὰ τοῦ δανείσω τουλάχιστο λίγους παρά-
δες νὰ γυρίσῃ στὴ πατρίδα του τὴ Ρώμη. Τοῦ ἀρ-
νήθηκα περιγελῶντας τον περιφρονητικᾶ· αὐτὸς τότε
ἔξω φρενῶν μου βυθίζει τὸ στιλέτο του στὸ στήθος.
Οἱ γιατροὶ εἶδαν κι’ ἐπαθαν νὰ με γλυτώσουν και
ὡς ποῦ νὰ δῶ τὴν ὑγείᾳ μου ἐπέρασε κάμποσος

Κι’ ἀπ’ τὴ δική σου θέληση αὐτὰ λοιπὸν μᾶς ἤρ-
θαν.

Γιατί οἱ βωμοὶ κι’ ἡ πυροστιῆς γιομίσανε κομμάτια,
Ποῦ τὰ πουλιὰ και τὰ σκυλιὰ τὰ φέρανε ἐκεῖ πέρα,
‘Απὸ τὸ γυιὸ τοῦ Οἰδίποδα, τὸ δόλιο Πολυνεῖκη.
Τώρα οἱ θεοὶ δὲ δέχονται μηδὲ τὴν προσευχὴ μας,
Μηδὲ τὴν φλόγα τῶν θυσιῶν, και τῶν μεριῶν τὴν
κνίσσα·

Και δὲν ἀκούγεται πουλι καλὴ φωνὴ νὰ βγάξῃ,
‘Αφοῦ τὸ αἶμα γεύτηκεν ἀνθρώπου σκοτωμένου.
Αὐτὰ, παιδί μου, σκέψου τα· νὰ κάμῃ κανεὶς λάθος,
Εἶν’ ἕνα πράγμα ποῦ θὰ βρῆς και σ’ ὄλους τοὺς ἀν-
θρώπους.

‘Ἄλλ’ ὅποιος ἀφοῦ λαθευτῇ, ἔπειτα τὸ διορθώνει,
Και δὲν εἶναι ἀμετάπειστος, ἀφοῦ σ’ ἀδικο πέσῃ,
Αὐτὸς οὐτ’ ἀσυλλόγιστος, οὐτ’ ἀτυχος δὲν εἶναι.
Γιατί τὸ πείσμα τὸ πολὺ τὸν ἄνθρωπο τυφλώνει.
Μὰ στὸ νεκρὸ ὑποχώρησε, και μὴ κτυπᾷς κουφάρια.
Τὸν πεθαμένο, τί ἀντρεῖα νὰ τὸν ξανασκοτώνῃς;
Αὐτὰ σ’ τὰ λέγῶ σὰν καλά, ποῦ θέλω τὸ καλὸ σου.
Κ’ εἶναι γλυκὴς ἢ συμβουλές, ὅπου μᾶς φέρνουν κέρ-
δος.

Κρέων

Γέρο, σ’ ἐτοῦτο τὸ κορμί, ὄλοι σας, σὰν τοξότες,
Ρίχνετε τις σαγίττες σας, και δὲ θὲ νὰ γλυτώσω

Κι’ οὔτε κι’ ἀπὸ τὴ μαντικὴ μ’ ἀπὸ καιρὸ, τὸ
ξέρω,

Μὲ πούλησαν, με πρόδωσαν ἐμένα οἱ συγγενεῖς μου.
Κερδίζετε, μὴν ντρέπεστε, σὰ θέλετε, ἀποχτάτε
Τὸν ἤλεκτρο τὸ Σαρδικὸ και τὸ Ἰνδικὸ χρυσάφι·
‘Ὁμως δὲ θὰ τὸν κρύψετε ἐκεῖνονα σὲ τάφο,
Οὐτ’ ἂν τοῦ Δία οἱ ἀετοὶ θελήσουν νὰ τὸν πιάσουν·
Και γιὰ τροφὴ τους νὰ τὸν πᾶν στὸ θρόνο τοῦ Κρο-
νίδη,

Οὐτ’ ἔτσι δὲ θὰ φοβηθῶ μιὰ τέτοια ἀμαρτία,
Κι’ αὐτόν, δὲ θὰ τὸν θάψετε! Γιατί καλὰ τὸ ξέρω,
Πῶς ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ τοὺς θεοὺς γιὰ νὰ μο-
λύνῃ.

Κ’ οἱ πιὸ ἐπιτήδειοι ἀπ’ τοῦ θνητοῦς, ὦ Γερο-Τει-
σία,

Κάνουνε πέσιμο κακόν, ὅταν ξέρουν και λένε
Δόγια ποῦ φέρνουνε ντροπὴ, μόνο γιὰ νὰ κερδίσουν.
Τειροσίαι

‘Αλίμονο! Ποῖος ἀπ’ τοὺς θνητοὺς ἀραγε νὰ τὸ
ξέρῃ,

‘Αραγε νὰ φαντάζεται —

Κρέων

Τί μᾶς ἀρχίζεις πάλι;